

SANT JOAN

BOLLETI INFORMATIU

Nº. 127 Agost-Setembre 1983

AUTO-CROSS A CUGULUTZ

CAPS-GROSSOS DE LA SALA

EQUIP INFANTIL DE SANT JOAN QUE NO
JUGARA AQUESTA TEMPORADA 83-84

BOLETIN INFORMATIVO DEL "CENTRE CULTURAL DE SANT JOAN".-

Nº. 127 Agost-Setembre 1983

C/. Princesa, 24

DIRECTOR: CARLES COSTA SALOM

EQUIP DE REDACCIÓ:

Miquel Florit Huguet

Rosa Sastre Juan

Joan Jaume Nigorra

COL.LABORADORS:

Miquel Fuster

Miquel Gayà

Joan Gayà

Joan Matas

Antoni Costa

Pep Mas

Catalina Mas

Gabriel Ferriol

Jesús Morey

Gracián Sánchez

El Centre Cultural, Civilizador (Petra)

Les publicacions en aquesta revista

representen l'opinió dels seus au-

toritat. Agost-Setembre 1983

Sumari

Visita a Sant Joan del President
de la Comunitat Autònoma de Balears
Així fou...
Municipalías
Festes d'Estiu
Deportes
A Lluc a peu
La Parroquia
30 aniversario de la muerte del E-
cónomo Mas
Lliçons d'ortografia
La Premsa Forana amb el President
Cañellas
Trobada del President del Consell
de Mallorca amb representants de la
Premsa Forana
Cent anys de premsa felanitxera
Conserves casolanes
D'aquell temps

DE SOCIETAT

El passat diumenge 21 d'agost, al Santua-
ri d'Consolació, es varen celebrar les no-
ces dels nostres benvolguts Rosa Sastre
-directora d'aquest Bolletí durant més d'un
any- i Miquel Rubí.

La cerimònia religiosa amb nombrosa
assistència de familiars i amics, va estar
acompanyada d'unes interpretacions musicals.
A continuació es va oferir un dinar als as-
sistents al local de Can Tronca.

Desitjam als nuvis llarga felicitat.

Totes aquelles persones que vulguin enviar
col.laboracions al Bolletí SANT JOAN, ho
poren fer en un màxim de dos fols, escrits
a màquina i a doble espai, mentre es guar-
di el degut respecte a les persones i en-
titats i que d'alguna manera facin referen-
cia al nostre poble, i fent-les arribar a
qualsevol dels qui el feim.

VISITA A SANT JOAN

DEL PRESIDENT DE LA COMUNITAT AUTONÒMA DE BALEARS

El President Cañellas durant el seu parlament

L'Exel.lentíssim Senyor Gabriel Cañellas Fons, primer president del Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, visità Sant Joan el passat 27 de Juliol, acompanyat del Conseller de l'Interior Sr. Llompart i altres personalitats del seu protocol i escolta.

Arribà a la Casa de la Vila a les 9 del capvespre, el reberen el Batle Juan Barceló el Diputat Miquel Fiol Company i tots els Regidors que componen el Consistori, a més d'un nombrós grup de santjoaners. Tot seguit pujaren al saló d'actes de l'Ajuntament, a on fou saludat pel Batle, que entre altres coses li demanà es recordàs d'aquests pobles que ni tenen zones turístiques ni pertanyen al Pla Iryda.

Seguidament el Sr. Cañellas, agraï als assistents la cordialitat rebuda i destacà la importància d'aquestes visites, que més que protocolàries, són una obligació per conèixer de prop des necessitats de cada poble, i de les quals prenia bona nota. Oferí els serveis del govern autonòmic per ajudar a resoldre els desigs de les poblacions i viles de les Balears.

Finalment el Batle en nom i representació de tot el poble i com a record de la visita li entregà una col·lecció de "Documenta", cosa que agraï vivament el President Cañellas.

La visita del primer mandatari de la nova Comunitat Autònoma fou celebrada amb un vi d'honor.

Carles Costa

AIXI FOU...

Així foren, a Sant Joan, els mesos de Juliol i Agost.

Juliol i agost, per uns les vacances,
feina de sol a sol a la pagesia,
les nits, al carrer, la xafarderia,
poques són les noves que alcances.

Se va collir el primer meló,
fou el juliol, de tal volta el més calent,
el ventall acompanyà la gent,
i es bateren rècords de calor.

Passaven les vetllades al carrer,
prenent la fresca, aliviant les suades,
e els "Aires de Pagesia" feren ballades
i animaren un divertit creuer. (1)

Preferets són els banys en aquest mes,
molts acudeixen a s'Illot,
i els diumenges en aquest lloc
neden molts de santjoaners.

L'ecònom Mas fou recordat (2)
amb nostàlgia i simpatia,
canvià del poble la fesomia
i li donà aires de grandiositat.

Del juliol, un dimecres de la darrerria
visità la vila el nou President, (3)
Sant Joan donà bon acolliment
al primer mandatari de l'autonomia.

A Cabrera, per tercera vegada,
fou l'excursió alegre i entretenguda
--Cova Blava i la mar un poc moguda--
per la Penya Motorista organitzada. (4)

En el Consistori, ple animat y mogut, (5)
es donà compte d'un nou Secretari,
les festes, taxes de fems, foren comentari,
i el Col·legi, projecte ambiciós i agut.

A Can Picafort, alegre acampada (6)
de la jovenalla de balladors;
començaren els trons dels caçadors,
i la recollida de les ametles, avançada.

Sant Joan piscines té
de propietat particular,
dins l'agost s'inaugurà
la de Sa Torre d'en Costitxer.

Ha estat aquest estiu ben eixut,
valga de l'aigua trobada!,
els camions bé l'han traginada,
i a la fi ha tronat i ha plogut.

Amb les festes patronals acabam aquí,
de bicicletes i autos hi hagué corregudes,
la revetlla i el dimoni, coses ben agudes,
la pluja, com sempre, banyà el paperí.

J. Jaume

Notes:

- (1) Feim referencia al creuer "Volta a Mallorca" 17.7.83
- (2) El 23-7 es recordà el 30 aniversari de la seva mort.
- (3) El President de la Comunitat Autònoma, Senyor Gabriel Cañellas, visità la vostra vila el 27.7.83
- (4) Aquesta excursió de va realitzar el 7.8.83
- (5) Ple del 4.8.83
- (6) Acampada del grup de balls 13,14,15-8

MUNICIPALIAS

Entre los asuntos más destacados del último pleno celebrado el día 4 de agosto de 1983 sobresalen la aprobación de las tarifas del servicio de recogida de basuras que desde el 1º de Marzo, viene funcionando normalmente. Dichas tarifas fueron fijadas así:

- 2000 pts./año para viviendas ocupadas (incluidas las de fin de semana)
- 1000 pts./año para viviendas no ocupadas
- 2500 pts./año para tiendas de comestibles (independientemente de la vivienda)
- 2000 pts./año para bares y cafeterías (ind. de la vivienda)
- 1000 pts./año para los demás locales industriales y comerciales.

Cancelación de la fianza para las obras del "Camí d'Hota"

Ratificación del acuerdo municipal de la entrega de 5000 m² en Son Juny, al ministerio de Educación y Ciencia, para la construcción de un colegio de E.G.B.

Otro de los asuntos de los que se informó al Pleno fue el del nombramiento en propiedad de Dña. Josefa Aguilar Chorda como secretaria de nuestro Consistorio. Deseamos a Dña. Josefa toda clase de éxitos en su gestión.

Sin más asuntos que tratar, la Presidencia levanta la sesión.

J. Matas

FESTES D'ESTIU

Conforme al programa anunciado, se desarrollaron los actos de nuestras fiestas patronales que vieron un tanto deslucida la "revetla", debido a una pertinaz llovizna. No obstante en los ratos que lo permitió el fenómeno atmosférico, la banda de música de Muro, bajo la batuta del maestro Ramón Miró nos ofreció diferentes composiciones musicales que fueron aplaudidas por los numerosos aficionados; los fuegos de artificio dieron colorido a este acto, que junto con la aparición del "dimoni", caps grossos i xirimies son quizás los actos más característicos de nuestros festejos. La verbena, poco después de empezada, tuvo que suspenderse.

Otro acto singular de los festejos es la misa solemne en honor de San Juan Bautista que este año ofició el Rdo. D. Gabriel Ramis, el cual pronunció adecuada homilía a la diada.

En las veladas del domingo hubo bailes regionales con la actuación de "Aires de Pagesia" de la localidad y "Revetla de Sant Antoni" de San Feriol, animándose muchas

parejas a danzar los boleros jotás y "mateixes". En la del lunes hubo teatro popular, una representación un tanto infantil, que hizo sonreír a los mayores. "En Toni mig dimoni i els estudiants de sa cova de Sineu" a cargo del Grup Cucorba.

Hubo también exposición de pinturas, artesanía y cerámica, obras realizadas por sanjuanenses que fue muy visitada.

Los escolares tuvieron sus competiciones y disfrutaron con unas demostraciones de natación y con "l'amollada d'estels" que patrocinó "Sa Noatra".

Los deportes ocuparon gran parte de los actos, comenzaron con el circuito ciclista en el cual hizo su presentación la Peña Ciclista San Juan, cuyos componentes compitieron en la primera prueba, resultando vencedor Juan Bergas, seguido de Juan Morey y Antonio Ferriol. Cabe reseñar la carrera efectuada por la local Juana Morey que aguantó bien y siempre estuvo entre los primeros en las 8 vueltas del circuito.

En veteranos ganó Fullana seguido de Alarcón, también en esta prueba derrocharon valentía los aficionados Antonio Matas y Juan Bauzá.

En aficionados y juveniles la victoria fue para Cerdá seguido de Monroig, Rigo, Arias y Crespí. El primer juvenil clasificado fue Riera, seguido de Gómez. En esta dura prueba participó el juvenil local José Bauzá, que logró terminar la prueba.

El auto cross fue una novedad muy celebrada y fueron muchos los que se dieron cita en Cugulutx, y gozaron de la emoción de estas pruebas.

José Bauzá, juvenil local

Durante las pasadas fiestas patronales se disputaron varios encuentros deportivos consiguiendo (en la mayoría de ellos) las locales hacerse con la victoria. Se celebraron tres partidos de fútbol y dos de voleyboll.

Estos encuentros fueron como la presentación previa de lo que va a haber, en cuanto a deporte, el próximo año en nuestra localidad.

FUTBOL

Se abrió la jornada futbolística de la tarde de domingo 28, con el encuentro que enfrentó a los equipos infantiles de Petra y Sant Joan. El resultado fue favorable al equipo local 3-1. Los goles fueron marcados por Juan Font, Miguel Nicolau Català y Miguel Gayà Morey.

EQUIPO JUVENIL

Terminado el encuentro jugó el equipo local juvenil contra el equipo juvenil de Petra. Al terminar el tiempo reglamentario el resultado era de empate 1-1, gol marcado de penalti. Se lanzaron los penaltis y el equipo local perdió por uno de diferencia.

Debutaron después las figuras del nuevo equipo Sub-23 que jugaron contra el equipo de Petra. Victoria para los locales por 1-0. Gol marcado por Bermejo.

Hubo trofeos para los equipos vencedores

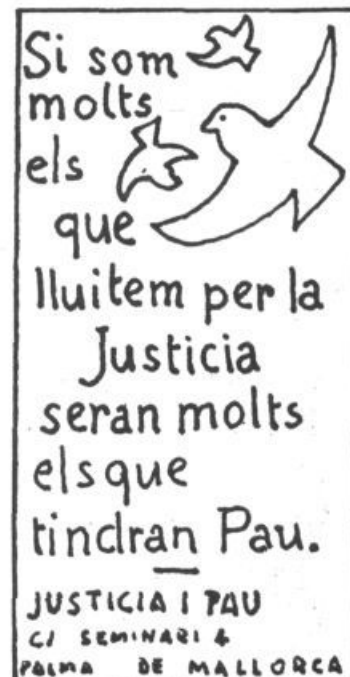

EQUIPO SUB-23

Posteriormente el equipo cadete se enfrentó a las juveniles de Villafranca. Este encuentro fue bastante animado y la victoria más disputada, aunque la consiguió el equipo local al ganar por 3 sets a 1.

Hubo trofeos para los equipos infantiles y balones de voleybol para las cadetes y el equipo juvenil.

J. Morey

A LLUC A PEU

VOLEYBOL

Sería el lunes 29, por la tarde cuando el equipo infantil femenino local se enfrentara al equipo infantil de Sineu. Las locales se hicieron fácilmente con la victoria ganando por una taneio de 3 sets a cero.

Dia 5 de juny, la nostra paisana Na Catalina Bauzá Vidama, amb els seus 72 anys, va cumplir la promesa admirable d'anar i tornar des de Sant Joan a Lluç a peu i descalça, amb agraïment a la Verge pels favors rebuts.

LA PARROQUIA

ANY DE LLUC

El Dia 10 d'agost de 1984 es compleixen els 100 anys de la Coronació de la Mare de Déu de Lluc.

El Bisbe de Mallorca ha escrit una carta pastoral davant l'evidència de la trascendència real de la devoció a la Verge i de la incidència del Santuari de Lluc en la vida de l'Església mallorquina.

"Nosaltres, diu el Bisbe, hereus de tots els valors i virtuts d'aquesta Església, responsables de que avui aconseguim la vitalitat que Déu espera d'ella per bé de tots els seus fills i de tot el món al qual es enviada, ens troban amb l'alegria i al do de poder celebrar el Centenari de la Coronació.

Es una ocasió única i excepcional per a infondre dinamisme a tota la vida de l'Església de Mallorca. Una ocasió que no sols no podem deixar perdre, sinó que tenim el deure greu d'aprofitar tant com puguem, personalment i comunitàriament, en tota la seva profunditat i en tots els seus variats aspectes."

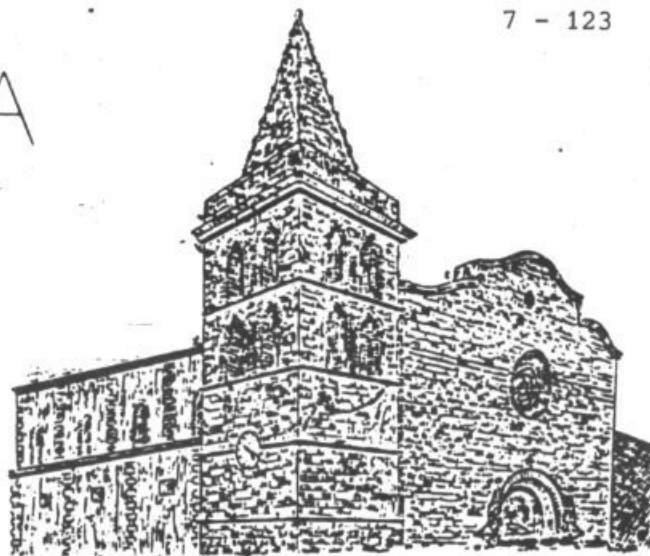
El Bisbe, en aquesta carta, endemés d'ajudar a prendre consciència sobre la importància de la celebració del Centenari, pretén reunir i posar a l'abast de tots un conjunt de materials de diversa consideració i valor: uns doctrinals, altres de reflexió pastoral, i altres, finalment, pràctics i concrets.

El Bisbe recorda que "des que acabà el Concili Vaticà II la nostra Església ha intentat amb perseverància renovar-se segons les seves directrius. I quan afrontam la planificació i la realització de l'Any de Lluc sabem bé que tot s'ha d'orientar de tal manera que contribueixi decididament a potenciar aquesta obligada i desitjada renovació conciliar de la nostra Església."

Quatre són els objectius concrets que assenyalava el Bisbe com a fruit especial de l'Any de Lluc:

1.- RENOVACIO I VITALITZACIO DE LA DEVOCIO A MARIA. Recobrant i posant al dia la riquíssima tradició mariana de la nostra Església a la llum de la Mariologia del Concili Vaticà II, concretada posteriorment per Pau VI i Joan Pau II, i en consonància amb la mentalitat, la cultura i les necessitats de l'home actual.

2.- VIVENCIA I PRACTICA DE LA RECONCILIACIO. Reconciliació amb Déu, amb l'Església

amb nosaltres mateixos, amb la humanitat i la creació.

Com el punt de connexió més específica de l'Any de Lluc i l'Any Sant de la Redempció "En aquesta dimàmica, diu el Bisbe, volem viure l'Any Sant de la Redempció proclamat per Joan Pau II i que té com objectiu medullar, precisament la reconciliació amb Déu i amb els germans, entre els individus i entre els pobles."

3.- INCREMENT EFECTIU I GENERALITZAT DEL NOSTRE SERVEI ALS POBRES. Convençuts de que aquest és el test inequívoc d'autenticitat de la nostra fe i de la missió salvadora de la nostra Església enmig del món.

4.- APROFUNDIMENT I EXTENSIO DE LA CORRESPONSABILITAT. Per l'assumpció de la corresponsabilitat específica de cada un dels seus membres. Per l'articulació de la pròpia responsabilitat amb responsabilitat dels altres, deixant-los l'espai necessari per al reconeixement i exercici de la pròpia funció eclesial.

Sant Joan, molt vinculat a la Mare de Déu de Lluc, vol estar present a l'Obertura de l'Any de Lluc, assistint un grup de joventut a la Vetla de Santa Maria i també prenent part a la pujada a peu i acabant amb una ofrena de fruits en la missa celebrada pels tres Bisbes de les Illes dia 11 de Setembre de 1983.

MN. GABRIEL FERRIOL ANTICH

INFORMACIO PARROQUIAL

NOUS CRISTIANS:

Dia 17 Juliol del 1983: Mateu Martí Gayà

Dia 14-VIII-83: Noelia Llull Cunill

Dia 14-VIII-83: Marina Mas Estelrich

segueix

NOVES LLARS:

- 31-VII-83: Pep Aguiló Gual-Maria Bonet Mieras,
 21-VIII-83: Miquel Rubí Riera-Rosa Sastre Juan.

PASSAREN A LA CASA DEL PARE:

- 23-VII-83: Guillem Florit Bauçà
 31-VII-83: Francisca Bauçà Matas.

30 ANIVERSARIO DE LA MUERTE DEL ECONOMO MAS

El 23 de julio de 1953 fallecía el Rvdo. D. Francisco Mas y Galmés, conocido por el ecónomo Mas, a los 75 años de edad y 50 de sacerdocio.

El Sr. Mas, sanjuanense de nacimiento y que había cantado su primeta misa en septiembre de 1903, es una figura gigantesca dentro de la historia de nuestro pueblo, don de exceptuando unos pocos años en otras parrroquias, desarrolló su vida saderdotal en nuestra parroquia y podemos afirmar que con su labor, cambió totalmente la fisonomía del pueblo. Anteriormente a sus gestiones San Joan, tenía una iglesia parroquial vieja y pequeña, una rectoría en ruinas, una escuela con pocas condiciones y poca o nula era la atención hacia la juventud. Con su gran capacidad de trabajo, su entusiasmo y dinamismo, que arrastraba a las gentes, hizo realidad la construcción del majestuoso edificio Centre Catòlic y su teatro con sus organizaciones culturales dentro de este edificio, alentó a la juventud, demostrando en sus ideas y realizaciones ser un adelantado de su tiempo. En el solar de la rectoría hizo que se construyera la plaza, colaboró en la edificación de las escuelas y en la designación de buenos maestros como D. José Rosselló Ordinas y es especial en 1927 emprendió la ardua tarea de renovar y ampliar el templo parroquial, dotándolo de tres naves al estilo de una basílica romana, cuyo nuevo templo, orgullo de los sanjuanenses, fue bendecido en 1939.

El ecónomo Mas dedicó toda su vida al servicio de los demás y su obsesión fue hacer de Sant Joan, un pueblo próspero y donde habitarlo fuera agradable. Quienes le conocieron y trataron lo recuerdan con nostalgia y simpatía.

Sant Joan, debería agradecer más la figura del Ecónomo Más y creemos que de decidirse al cambio de nombre de la plaza, el de este sanjuanense sería quizás el más indicado, toda vez que la plaza surgió del solar de la rectoría, y en ella se elza el

Rdo. Francisco Mas Galmés

gran edificio Centre Catòlic. Nuestras autoridades que últimamente han homenajeado a otros sanjuanenses, deberían recapacitar sobre la gran obra presente y palpable del Rvdo. Francisco Mas, el cual al decir de muchos también tiene un sitio, bien ganado en la galería de Hijos Predilectos de la villa.

LLIÇONS D'ORTOGRAFIA

L.L

Hi ha paraules en les què el so de l s'escriu ll. No hi ha cap regla concreta, ja que això depèn de la llengua d'on ve la paraula. Convé fixar-s'hi molt en llegir. Si sabeu llatí, mirau si en llatí duen l o ll. Si no ho sabeu cert, escriuiu una sola l, ja que val més escriure amb una les que en duen dues que amb dues les que en duen una, posat que lo primer és fer una falta menor.

N'anunciarem unes quantes: al.locució, bel.líc, col.laborar, idil.li, pàl.lid, vacil.lar, sol.lícit, il.legal, il.lícit, il.limitat, il.luminar, il.lusió, il.lustre libèl.lula, novel.la, i moltes altres.

Llorenç VIDAL

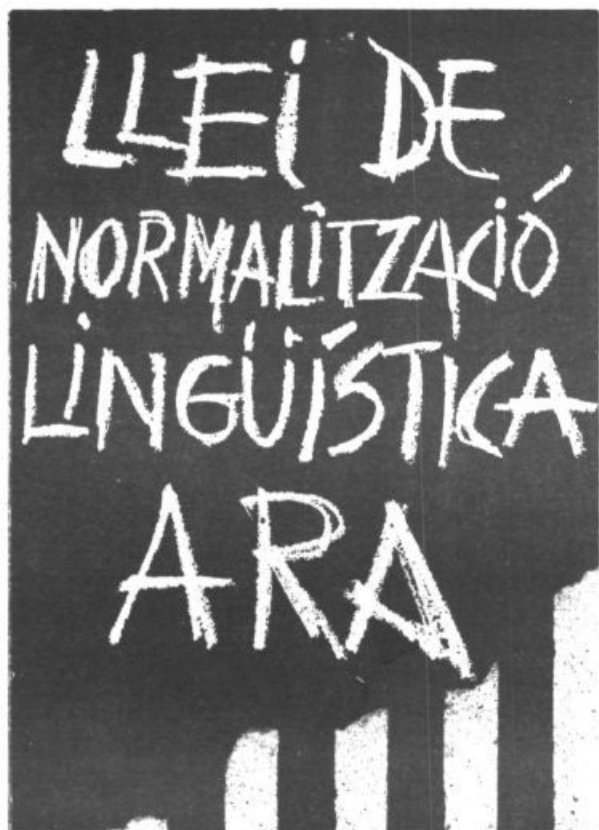
LA PREMSA FORANA AMB EL PRESIDENT CAÑELLAS

Dimecres dia 13 de Juliol, el president del Govern Balear Gabriel Cañellas, va convocar a Inca als representants de la Premsa Forana, per tal de prendre contacte amb aquests mitjans de comunicació dels pobles de l'Illa.

El president de l'Associació Santiago Cortès presentà els periodistes i agraf el gest i l'interès del President Cañellas vers la premsa comarcal.

El Sr. Cañellas explicà el motiu de la convocatòria i tot ressaltant la tasca que du a terme la nostra premsa, assegurà que el govern autonòmic la tendria molt en compte. Digué que esperava la seva col·laboració i també la seva crítica, per tal de tenir coneixença de la problemàtica de tots els sectors de la societat balear. Per últim va prometre que el seu govern escoltaria la problemàtica que pogués afectar a la nostra premsa i des del seu angle tractaria de resoldre-la en la mesura de les seves possibilitats.

C.S.

TROBADA DEL PRESIDENT DEL CONSELL INSULAR AMB REPRESENTANTS DE LA PREMSA FORANA.

Fou necessari d'entrada en el col·loqui averiguar d'ell mateix, per tal de no caure en preguntes que no foren oportunes, quina mena de competències tenia en la actualitat el Consell Insular, partint de la base de que, mitjansant el temps passat per arribar a l'Autonomia, ens havien cansat una mica de sentir sempre la mateixa resposta, de que el Consell de llevores no tenia cap mena de competència.

Molt amable, molt directe, Albertí ens informà puntualment de les competències que actualment té el Consell que ell presideix. Primerament, cuidar de les seves carreteres. Segon, la cultura i l'esport. Tercer, cuidar els seus Centres, i quart cuidar de la conservació de la natura i del paisatge.

Va manifestar que la intenció que acoratsjava al Consell era que aquestes transferències anassin en augment, i d'una manera molt especial en el Pla d'Urbanització del Territori. Detallant, i per tal d'iniciar-nos amb una mica d'extensió de la seva tasca, ens va dir que volien cuidar al màxim l'estat de les seves carreteres, i al mateix temps, que altres carreteres passassin a pertanyer de la gestió del Consell. Que volia potenciar l'esport, principalment en el caire de la pràctica del mateix, instal·lant centres esportius. Que en el cap de la cultura volia potenciar al màxim "tot lo que sigui nostre", citam textualment, mostrant el enfervorit desig de concienciar al poble.

Se le feren moltes i diverses preguntes, però semblà que la majoria d'elles eran envers de la Normalització de la Nostra Llengua. El President es pronuncià en termes totalment a favor dient que el Consell Insular la recolzaria en tot moment. Però tení gué cura de deixar ben establert que el Consell Insular no era l'Institució que la havia de du a terme sino que era El Govern del Estat Autonòmic, ja que el Consell no intervenia en les funcions de Govern. Que el Consell no governava.

També li plogueren sugerències respecte de les possibles subvencions per part del Consell, que va prometre, ja que ell dema-

nava un intercanvi d'idees, una col·laboració constant, un recull de suggerències, que li ajudassin per aconseguir la manera mes escaient per arribar al cor del poble.

En Xerafi Giscafré, amb molt entusiasme, proposà al President que el Consell havia d'establir el dia de Mallorca, i que cada any s'havia de fer la contrada a un lloc distint, i que aquest dia, en els pobles sentirien reneixer dins el seu cor l'esser vertader del seu poble i de tota Mallorca. En Xerafi obtingué molt d'aplaudiment, i el President deixà encarragat a la Premsa Forana que fes un estudi del Dia de Mallorca.

Assistiren la major part de les publicacions, i algunes excusaren la seva absència. Com a comentari final d'aquesta ressenya, cal dir que sortirem satisfets, però no tant com haguessim volgut, tota vegada que consideram que les competències transferides al consell Insular ni son tantes, ni amb tanta profunditat, com creim son necessaries, tant per a la potenciació del Consell Insular, com per a la tasca que confiam hauran de dur endavant. Confiam i esperam que el nostre President i el Consell, responent als seus desigs, aconseguiràn atreue's més autoritat gestora, venent certes gelosies d'imatge. No sé si és exactament així, però sembla que en la major part dels assistents, i si no és així és que hem interpretat malament. Se té més simpatia per al Consell Insular que per el Govern de l'Autonomia. Insisteixo en que tal volta solament sigui qüestió de simpatia.

M.P.

CENT ANYS DE PREMSA FELANITXERA

El 20 de juliol de 1883, festa de Santa Margalida, veia la llum el primer número de "El Felanigense". L'efemèrides bé mereix ser commemorada, ja que aquella petita fulla que fou impresa fa un segle ha tingut una continuïtat que, encara que la paraula soni a paraula de circumstàncies, crec que amb tota raó pot ser qualificada d'exemplar.

Fer la història de la premsa felanitxera de llavors ençà és una tasca que ha estat encomanada a altres; ara bé, la data i la dadano podien passar inadvertides dins la nostra vida local, ja que manca una fita que amb tota justícia, ho direm una vegada més, mereix ser recordada. En aquest cas els felanitxers podem sentir-nos satisfets de comprovar que dins l'àmbit de la nostra comunitat i malgrat tots els entrebancs que al llarg d'un segle s'han presentat, que no han estat pocs ni petits, la premsa local ha sobreviscut per a donar fe dels esdeveniments normals o no de la vida de la ciutat.

Llevat de Sóller, no hi ha altre poble a Mallorca que tenguí una crònica impresa amb una vida tan llarga i que haguí reflectit amb tanta fidelitat els problemes polítics, socials, religiosos, culturals o econòmics de la nostra vida ciutadana. Es del tot impossible fer la història d'aquests darrers cent anys, estones tan agitats i estines tan atònics, sense recórrer a les planes de la premsa local, on l'investigador hi trobarà tota mena de notícies que atanyen de ben prop la medul·la del nostre esser col·lectiu amb totes les lluites ideològiques, els problemes quotidians i els alts i baixos que tota societat humana porta en ella mateixa.

Davant la data centenària sembla que és legítim sentir-nos, com a felanitxers, una mica envanits, no amb la vanitat pueril dels qui per principi tenen una actitud d'almogàver xovinista, però també és reprovable l'actitud dels qui repeteixen a cada passa que som un poble apagat. Si bé cal fer tots els esforços necessaris per a elevar el nostre to vital, no convé somiar truites; les nostres possibilitats són limitades i el nostre pes específic dins la vida de Mallorca, con la de la immensa majoria de les viles foranes, és relatiu, i això en virtut d'una llei socioeconòmica que no és ni de molt irreversible. Cal viure amb esperança, sense perdre per això el sentit de la realitat: ni triomfalismes desmesurats ni pessimismes esterilitzants. El que importa és tenir fe en el futur sense descurar el present i tenir molt en compte

que els temps són difícils per tot arreu del món. Nosaltres no podem ser una excepció, hem de tocar de peus a terra, no queda altre remei.

Aquest centenari que rememoram demostra que la voluntat de servei a la comunitat és viva i operant. Cent anys de premsa local a una ciutat con la nostra evidencien que entre nosaltres no manca constància ni sentit de responsabilitat, és més encara: que hi ha intent de superació. El que serà l'esdevenidor Déu ho sap però serà bo fer avinent que paradoxalment aquest centenari ens rejoveneix a tots i que les sistemàtiques actituds derrotistes no són bones ni oportunes.

Jo pens que avui tots els felanitxers, tant els qui vivim a Felanitx com els qui viuem fora i reben el "FELANITX" cada setmana com una carta de ciutadania estam d'horabona. Cent anys segons com es miri són molts d'anys, i aquest número dona testimoni d'una efectivitat que ja és històrica i que pertany a tots.

Francesc Riera i Montserrat

FELANITX

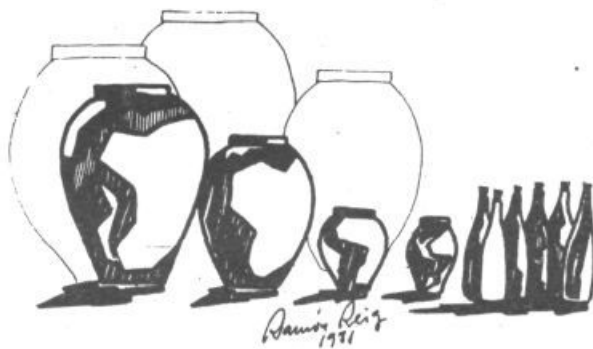
Conserves casolanes

Ramón Reig.
BALEARES.-

MELONS.- Es ferman o es penjan però procurant que estiguin drets. No tots son bons, els més coneguts es deien FEIS, per quant eren molt ruats i d'un color verdós i el de CALAPOTELL (Pollença) per esser molt tacacs o clapats com si d'un calapot es tratés.

S'existaven amb brins o fil d'empalmar. Avui en dia ho fan amb xarxes. Me conten que d'aquests en han menjat per "darrers dies" o sigui per el mes de Febrer. Tenguent en conte que es penjan uns vuit dies després de la collita, per devers Setembre.

OLIVES.- Les olives poren esser verdes o panssides. Les verdes per menjar envant, o trencades per treure totduna. Tant unes com les altres, triades i després d'haver

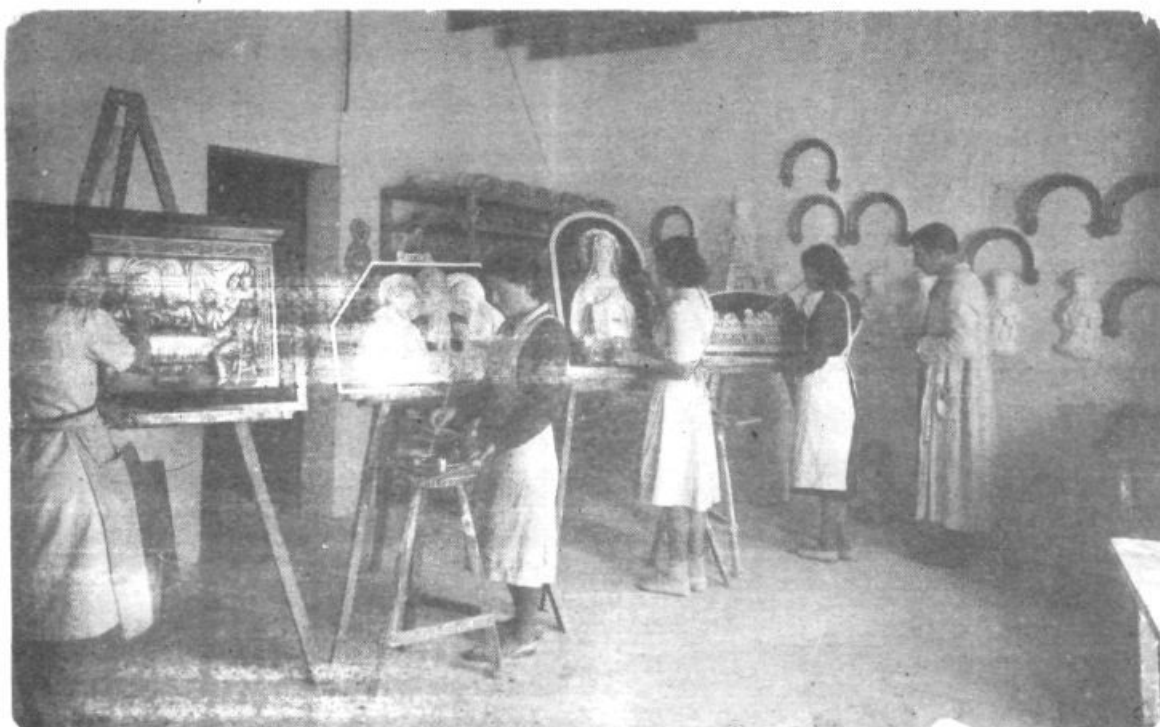
estat en remull quinze dies, es salen amb aigua fins que un ou de gallina fresc, suri. Es posen dins alfàbies. Les pansides que no es diexen per menjar totduna, es salen o es posen en vinagre.

PANS DE FIGUE.- Es fan de figues seques PERETJALS I BORDISSITO. Primer escaldades i llavors xapades amb la pell per avall. Es fan sostres a dins un MURTER - en aquell temps eren de pedra- posant-hi llevors dolces i anís o cassalla. Picant amb la massa, tenguent en conte que el murter servia de mol-lo, devers, l'any 1910 a 1915. En el fons del murter s'hi posava un "estel de sis o vuit cames, fet de brins de garbailó. Per les voreres s'hi posaven pàmpols de figuera rotjal, -es la figuera flor, si bé quan es fan els pans de figue, ja es del segon esplet, que es diuen rotges o rotgetes- S'estira per treurer-lo del murter i es posen a damunt llaunes i en el sol. Després de tret el pà del forn, s'hi posaven els pans de figue. Cuits i més aixuts, s'ensistaven, es a dir, es fermaven amb els mateixos brins i pàmpols ies penjaven. Es dava en els segadors, entre moltes altres vedaes, però sempre acompanyat d'una copa d'anís, aigordent o cassalla. Sostituia el pà el temps de "la fam", o sigui el anys de la post-guerra nostra.

PATATES.- Per la collita i triades es deixaven a davall un arbre, generalment una figuera. Tapades d'arena i molta d'herba per damunt, a fi de que, no les tocàs ni el sol ni aire. Es treuen així com les han de menester. Altres les estenen a dins una caseta i les tapen en saquetes. Duren molt de temps.

RAIMS.- Per penjar tè que ser "premsal negre", o bé "calop blanc o negre". Van tornant panses. Arriben fins a Nadal.

D'AQUELL TEMPS

GRUP DE PERSONES DEL TALLER D'ESCULTURA QUE TENIA A SANT JOAN L'ESCULTOR HORACIO DE EGUIA

DATILS.- La palmera a Mallorca dequé esser duita per els moros. Per moltes possessions encara avui en dia es porer veure. Es fan molts altes i per donar fruita el dàtils, precisen "encararse" (Lluchmajor) o sigui, s'ha de veure per alló de la "punització", mitjansat el vent.

Fruit molt bó per menjar. S'en coneixen de diferents classes: Grossos, petits, dolços... i altres que "esmussen". Són d'un color verdos passant per groc i tornen os curs quan maduren. Me conten a Lluchmajor que verdosos i bollits en vinagre son tan bons.

GINJOLS.- Es un arbre silvestre i amb moltes púes. El fruit es el ginjo, maduren per devers l'ocutbre, tenen un pinyol molt gros semblant els de les olives. La forma varia, ja que uns son llarguers i altres redons, el color va de groguena a vermells. Es un fruit que quan es madur ja es tã corcat. L'arbre precisa de molts d'anys per fer-se i molt mal de aferrar. Es tan molt grossos, com son els de S'hort d'es Ponterró i a Son Rafaló, finques de Lluchmajor. Es fa per tot Mallorca.

MORES.- L'arbre es el morer de fulla que cau, pot tenir grans dimensions. Arbre molt frondós, el seu fruit es la mora. Altre temps a Mallorca es cultivava més encara, ja que la fulla servia d'aliment en els cucs de seda, que hi haqué producció per carts llocs de l'Illa.

De mores es coneixen de dues classes, de fruits blanc i vermell. Molt dolces, la collita per Maig i Juny.

MORES D'ABATZER.- Son el fruites dels "romaguers" o "batzers", i que tant abundan a Mallorca per voreres i llocs homits. En hi ha de negres, vermelloses, petites, grosses... Es pot menjar directament del batzer, també preparada en ví, es posen en re mull un parell de dies i llavors s'hi posa sucre.

Qui no ha menjat qualque vegada coque amb mores i sucre. Tant bones com les d'al bercoc i cireres.